

Alkotmánybíróság
1535 Budapest, Pf. 773.

Ügyszám: IV/1386-1/2019.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/ 0 1 3 8 6 - 2 / 2019
Érkezett:	2019 OKT 11.
Peldány:	1
Melléklet:	8 db
Kezelőiroda:	

Bírósága arról tájékoztatott, hogy alkotmányjogi panaszom hiányos, mert nem tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jogom sérelmének részletes, alkotmányjogi érveléssel is ellátott indoklását.

Sajnos anyagi helyzetem nem teszi lehetővé, hogy beadványom hiányosságait ügyvéddel készíttessem el, az elszenvedett jogsérelmem viszont szeretném, ha elismerésre és korrekcióra kerülne, ezért legjobb tudásom szerint, magam válaszolom meg a T. Alkotmánybíróság felhívását.

1. Alaptörvényben biztosított jog:

XXVIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

Jogsérelem indoklása:

Az általam átolvasott alkotmánybírósági döntések a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tartalmának vizsgálatakor részjogosítványokat nevesítettek {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]}, melyek közül a bírósághoz fordulás joga, a bírói pártatlanság, tisztességes tárgyalás, fegyveregyenlőség esetemben a panasz tárgyát képezi.

A bírósághoz fordulás joga magába foglalja, hogy a jogvitát a bíróság érdemben bírálja el, és arról érdemben, végrehajtható határozatával, végérvényesen döntsön {3124/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [35]}.

Így a tisztességes eljáráshoz való jog/bírósághoz való fordulás jogával ellentétesnek tartom azt, hogy a bíróság azzal, hogy a kisajátítást kérőnek nincs a birtokában másik (a felajánlott, nem-megfelelő ingatlanon kívül) csereingatlan, az egész keresetemet alaptalannak ítélte meg, az általam bírósággal megosztott további jogsérelmeket ezen túl nem vizsgálta. Így nem vizsgálta az elsődleges kereseti kérelmem második felét.

Elsődleges kereseti kérelmemben a kérelem két komponensét jelöltem meg:

“Kereseti kérelmünk két komponense:

- 1. A hatóság csereingatlanra való jogosultságunkat döntésében elismerte ugyan és felkérte a kisajátítást kérő önkormányzatot, hogy a tevékenység végzéséhez megfelelő csereingatlant ajánljon számunkra fel, alaptalanul mondta azonban ki a felajánlott ingatlan teljes megfelelőségét, és az ebből következő, annak visszautasítása miatti pénzbeli kártalanítás szükségességét.*
- 2. A megállapított kártalanítás nem felel meg az Alaptörvény szellemének, és a Kstv. rendelkezéseinek sem a “teljes” -ség kérdésében. “*

Mint ahogy azt jogsérelmem részletezésénél már leírtam, a bíróság kereseti kérelmemet velem egyezően értelmezte az első tárgyaláson, a keresetet a bíróság egyik tagja által történő ismertetéskor. Ugyanezen a tárgyaláson a nevemben megszólaló fiam a bíróság előtt többször elmondta nevemben, hogy az írásban benyújtott kereseti kérelmen változtatni nem kívánok. Ennek ellenére a bíróság ítélethirdetésekor azt közölte, hogy kereseti kérelmem az első tárgyaláson megváltoztattam, az előadott jogsérelmek jó részét a keresethez kötöttség okán a bíróság nem vizsgálta.

A tisztességes tárgyaláshoz való jogom sérült, amikor szóban és konkrétan kifejezett akaratom ellenére (keresetemen nem kívánok változtatni) “keresetpontosítás” címen a bíróság lecsökkentette kereseti kérelmemet.

Az 59/1993. (XI. 29.) AB határozat szerint „[a] bírósághoz való fordulás alapvető joga nemcsak a beadványok előterjesztésének jogára szorítkozik, hanem a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítja a személyeknek. A személyek alanyai, alakítói és nem tárgyai, »elszenvedői« a bírósági eljárásnak. ”

A bírósághoz fordulás alapvető jogának sérelmét látom tehát abban, hogy a bíróság az első tárgyalás után továbbra is befogadta azon nyilatkozataimat, bizonyítási kísérleteimet, melyek a pénzben megállapított kártalanítás “teljességét” vitatják vagy az igazságügyi szakértő szakvéleményével kapcsolatos aggályokra, a hatóság tisztességtelen ügyintézésére vonatkoztak, tehát amelyek a bíróság szerint a “pontosított” keresetembe már nem is tartoztak. Szakértő kirendelési kérelmem csak az ítélethirdetés során került visszautasításra. A tárgyaláson sem figyelmeztetett a bíróság, hogy az általam épp elmondottak már nem tárgya a keresetnek, vagy hogy mit kell bizonyítanom, illetve mi okból kér be bizonyítékot. Így nem tudtam, hogy a kisajátítást kérő önkormányzattól azért kért be nyilatkozatot arról, hogy volt-e más felajánlható ingatlana a kisajátítás idején, mert ha nemleges választ kap, azzal megghiúsultnak látja a csereingatlanra való kártalanítást és keresetemet elutasítja, de legalábbis a pert lezárja. Természetesen így csupán elszenvedője voltam a bírósági eljárásnak, a bíróság célja nem a kereset kielégítő elbírálása, hanem gyors lezárása volt. Én legalábbis csak ezzel tudom magyarázni azt, hogy nem engedett bepillantást az ügyem állásába, a perdöntő bizonyíték bekérésének okát nem osztotta meg velem. Ezekkel a fegyveregyenlőség elve sérült, de a valós felkészüléstől, védekezéstől is el voltam zárva, hiszen én valóban tárgyalásra készültem az utolsó tárgyalási napon is, nem ítélethirdetésre.

Az Alkotmánybíróság {10/2017. (V. 5.) AB határozat, Indokolás [61]} szerint is a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog körébe tartozónak tekinthetők a fegyverek egyenlőségének elve is. Az első tárgyaláson mindkét ellenérdekű fél jogászokkal/ügyvédekkel képviseltette magát, magam pedig igényeltem, jogosult voltam pártfogó ügyvédre, de rajtam kívülálló okból képviselőmet senki nem vállalta. Mivel jogi végzettségem nincs, nem tudtam, mit kell tennem, kérhetem-e a tárgyalás elhalasztását, vagy más egyebet. Úgy tudtam, hogy ha a pártfogó ügyvédi jogosultságot megállapító határozatom van, s képviselőmet senki nem vállalja, akkor a bíróság jelöl ki számomra egy pártfogó ügyvédet. Problémámat előadtam a bírónak (kérve, hogy rendeljen ki számomra pártfogó ügyvédet), aki azt elmondta, hogy nem ő fog kijelölni ügyvédet, hanem valószínűleg a Jogi Segítő Iroda, de (megfelelő képviselőt illető problémámra utaló tájékoztatás nélkül) folytatta a tárgyalást. Végül a bírói kérdésekre adott válaszok és nyilatkozatok alapján, melyben nevemben többször szó szerint elhangzott, hogy a kereseti kérelmet megváltoztatni nem kívánom, a bíróság mégis a kereseti kérelmem lecsökkentette.

A fegyveregyenlőség az egyenlő esélyeket biztosítja, hogy feleknek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhassanak, állást foglalhassanak. Nem tudtam, hogy az első tárgyaláson elhangzottak ilyen jelentőséggel bírnak, és ragaszkodtam a benyújtott kereseti kérelmemhez. Azt állítom, hogy ebben a helyzetben nem volt meg a fegyveregyenlőség és a bíróság ennek ellenére kényszerített olyan helyzetbe, mely jelzett, bizonyított jogsérelmem csupán egy részének vizsgálatát tette lehetővé.

Az 59/1993. (XI. 29.) AB határozat szerint „...Alkotmányban biztosított joguk van arra, hogy a bíróság az eljárásba vitt jogaikat és kötelességeiket elbírálja (s ne csak az ezeket tartalmazó beadványról mondjon véleményt)...” A bíróság döntése következtében nem történt meg az általam jelzett, a hatóság közhatalmi jogkör gyakorlása során halmozottan megjelent jogszabály-sértéseinek ellensúlyozása, oly módon váltam pervesztessé, hogy kereseti kérelmem második felét (kártalanítás teljességére vonatkozó) kérelmeim ellenére egyáltalán nem vizsgálta meg a hatóság, s keresetem ellenére a bíróság sem.

Alaptörvény 28. cikk

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

A vitatott bírósági ítélet ellenben a kereseti kérelem azon részében, melyet a bíróság vizsgált (csereingatlanra való jogosultság - pénzbeli kártalanítás helyett csereingatlannal történő kártalanítás) az alkalmazandó jogszabályi rendelkezés célját megállapította, mégis azzal ellentétesen döntött.

A bíróság ítéletének indokolása szerint a jogszabály célja, hogy a kisajátított ingatlanon végzett tevékenység folytatódhasson (ítélet 7. oldal 3. bek.). Ezzel szemben megfogalmazza azt is, hogy a kisajátítást kérő csereingatlan biztosítási kötelezettsége csak akkor áll fenn, ha van ingatlana. A bíróság szerint ugyanis a csereingatlan biztosításának feltétele, hogy "létező és alkalmas ingatlan álljon rendelkezésre" (ítélet 7. oldal 5. bek.), s mivel ilyen a kisajátítást kérő nyilatkozata szerint nincs, a csereingatlan "alkalmazhatatlansága" miatt a jogszabály szerint pénzbeli kártalanításnak van helye.

Az Alkotmánybíróság 23/2018. sz AB határozat Indokolás [30]-ban kiemeli, hogy pusztán az a tény, hogy a bíróság a jogszabály céljának vizsgálata után azzal ellentétes tartalmú döntést hoz, nem eredményez minden esetben és feltétlenül alaptörvény-ellenességet .

A cserét illetően azonban a jogalkotó szabadságot, részjogosultságot hagyott a tulajdonosnak. Ezen szabadsággal kívántam élni, amikor felvettem a műhely visszaépítés lehetőségét, vagy a már felajánlott ingatlan megfelelővé tételét, mellyel a bíróság tudomására hoztam, hogy ha az önkormányzatnak tényleg nem volna ingatlan a tulajdonában, akkor sem volna lehetetlen csereingatlanról egyeztetni, s annak biztosítása mellett tevékenységemet folytatni.

A 2007. évi CXXIII. törvény a kisajátításról 28. § (2) bekezdésében szereplő, a használó "megfelelő időben" való elhelyezése pedig pontosan azt a lehetőséget nyitja meg, hogy ha "jelenleg" (kisajátítás konkrét idején) nincs is ingatlan, akkor "megfelelő időben", azaz belátható időn belül gondoskodjék a kisajátítást kérő arról. Tehát nem zárja ki a csereingatlannal való kártalanítást az sem, ha a kisajátítás ideje alatt az önkormányzat csereingatlant biztosítani saját állományból valóban nem tudott volna.

A bírósági eljárás nem az igazságszolgáltatást célozta. A bírósági mérlegelés nem a célt vette elsődlegesen figyelembe, hiszen nem vizsgálta azt, hogy mely formában lehet ezt a célt elérni, csupán egy kézenfekvő lehetőséget nézett meg futólag, s megállapította annak ellehetetlenülését.

Mérlegelése során a bíróság teljes mértékben eltekintett annak mérlegelésétől, hogy élni kívánok-e a jogszabály által biztosított autonómiámmal, a beszerzett bizonyítékok függvényében elképzelhetőnek látom-e a csere létrejöttét, vagy hogyan képzelem azt el. A bíróság azt sem mérlegelte, hogy a jogszabály kötelezi a kisajátítást kérőt arra, hogy biztosítson csereingatlant és kötelezi a kisajátító hatóságot, hogy vizsgálja a megfelelő időben való elhelyezésem lehetőségét a kisajátítás feltételei közt. Hiszen ezek a szempontok jelennek meg a jogszabályban: az én jogom, szemben a kisajátítást kérő és kisajátító hatóság kötelezettségével.

A bírói döntés így önkényes döntésnek tűnik, hisz az én oldalamon jogot elvon, az ellenfélnél pedig felém járó kötelezettségtől eltekint, minden orvoslási, kompenzációs szándék vagy magyarázat nélkül. Egy ilyen döntés sem nem arányos, sem nem szükségszerű és jogszabályokkal sem alátámasztható.

A 6/1998. (III. 11.) AB határozat úgy foglalta össze a tisztességes eljáráshoz való jog lényegét, hogy az „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes” [ABH 1998, 91, 95].

Az összes körülmény vizsgálatához hozzá tartozik a döntéssel kialakult helyzet is, mely a következő:

A tulajdonomat kényszerrel szerzi meg tőlem a kisajátítást kérő önkormányzat, mely az évekig húzódó eljárás idején nem kívánt velem egyezkedni, hanem gazdasági-, kapcsolati tőkéjét kihasználva kívánta ajánlatát rámerőltetni. Először a hatóságnál, majd a bíróság előtt is azt elérni, hogy a szakértő által megállapított, aggályos szakvéleményen alapuló pénzüsszeget kelljen csupán megfizetnie számomra és minden más követelésem kompenzációja alól mentesüljön. A kisajátítást kérőt jogszabály kötelezte a velem való egyezkedésre (csere), azonban ő ezt nem tette meg és sem a hatóság sem bíróság nem hívta fel őt teljesítésre. Egyezkedéstől teljesen elzárkózott, „vagy az ajánlat, vagy semmi” alapon tett ajánlatot.

A tisztességtelen hatósági és bírói döntés következtében nekem úgy került elbontásra a műhelyem, hogy senki nem gondoskodott elhelyezésemről, cserehelyiségről még csak tárgyalni sem tudtam.

Amikor a kamatokat is magába foglaló kártalanítás még nem volt számomra kiutalva/megfizetve/megállapítva, a kisajátító hatóság már végrehajtást indított ellenem az épület birtokba adása okán, a NAV foganatosította az épületem birtokba adását. Hiába jeleztem a hatóságnak, hogy a birtokba adás feltételei nem állnak fenn, hisz a teljes kártalanítást még nem kaptam meg. Termeléshez használt gépeimet a kisajátítást kérő a végrehajtás során elszállította, azokat csak akkor kívánja visszaadni, ha az általa meghatározott elszállítás és raktározás költségeit megtérítem.

A műhelyemet a kisajátítást kérő elbontotta, a bontásával családi házam kerítése megszűnt, a telekhatáron lévő közművek nem kerültek át az új telekhatárra. Írásban kértem a kisajátítást kérő önkormányzatot, hogy keritésem, közműveim állítsák helyre vagy káromat fizesse meg. Az önkormányzat arra hivatkozva, hogy jogerős bírósági ítélet zárta le a kisajátítást, nem hajlandó további kártalanítást fizetni, keritésemet helyreállítani.

A hatóság által megállapított (bíróság által helybenhagyott) pénzbeli kártalanítás ezen károkat nem tartalmazza, mert (a hatóság határozatának indokolása szerint) az önkormányzat ígéretet tett a kerítés, közművek helyreállítására, így amiatt károm nem keletkezik.

A kisajátító hatósághoz benyújtott ezirányú kérelmem (kerítés és közművek miatti károm felmérése, megtérítése illetve gépek elszállítása-raktározása miatti költségek rendezése) is elutasításra került, részben azzal, hogy az önkormányzat ígérete nem tartozik a hatóságra, az polgári ügy (holott a hatósági határozat hivatkozik arra, hogy kérelmem ellenére nem állapít meg kártalanítást kerítés-közmű kárra, mert azt az önkormányzat ígérete szerint helyreállítja majd,

tehát károm nem keletkezik), részben pedig azzal, hogy a gépek elszállítását én nem fizettem meg az önkormányzatnak, tehát az nem értelmezhető járulékos költségként. A kisajátítási kártalanítás a hatóság szerint is bíróságilag jóvá lett hagyva, tárgyban kereseti lehetőségem már nincs, csupán járulékos költség iránt volt, de elutasításra került.

A tisztességtelen hatósági eljárás miatt a kisajátítást kérő a gépeim szállítási-raktározási költségét - bár mindannyian tudjuk, hogy az a kisajátítást kérőt terheli-, rajtam követeli, gépeim értékesítésével fenyeget.

A hatóság nem érdekelt a helyzet rendezésében, a helyzet megoldásában semmiféle segítséget nem nyújt, lezárt /elbíralt követelésnek tekinti kérelmeimet.

Tevékenységet folytatni nem áll módomban, termelő-eszközök az önkormányzatnál, műhelyem nincs, nincs fedezetem a kerítés saját költségen való visszaépítésére, a közművek áttelepítésére, a gépek hazaszállítására.

A fentiek alapján, ha a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog érvényesülésének megítéléséhez mérlegre tesszük a szabályozás célját, a bírói mérlegelést és döntést, majd megnézzük a bírói döntés eredményét, azt kell hogy lássuk, hogy alapjogi sérelmem valós, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogból nem következhet az a méltánytalan helyzet melybe kerültem, hogy a tulajdonom elvonása után nem jutottam az Alaptörvény szerinti teljes és feltétlen kártalanításhoz, az átélt jogsérelem tisztességes eljárásban való vizsgálata nem történt meg és kártalanításomat lezáró végleges döntésre sem került sor. Ezzel szemben még adósságom keletkezett az önkormányzat felé, miközben én kérelmeimet megfelelő időben előterjesztettem, együtt működtem, minden rendelkezésre álló lehetőséget kihasználtam jogos panaszom előterjesztésére.

2. Alaptörvényben biztosított jog:

XII. cikk

(1) Mindenkinnek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.

(2) Magyarország törekszik megteremteni annak feltételeit, hogy minden munkaképes ember, aki dolgozni akar, dolgozhasson.

Jogsérelem indoklása:

Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében foglalt jog lényegi tartalma kiváltképp akkor sérül, ha a közhatalmi intézkedés a foglalkozás szabad megválasztásának vagy a vállalkozóvá válás jogát meghatározatlan időre teljes egészében elvonja {3076/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [56]}.

A kisajátítás során végig ragaszkodtam ahhoz, hogy tevékenységet tovább folytassam. A jogszabály azon feltételeit, melyek biztosítják azt, hogy vállalkozásomhoz használt és kisajátított

ingatlanom helyébe cserehelyiséget kapjak, teljesítettem. Tevékenységem ellátásának, folytatásának ugyanis elengedhetetlen feltétele egy helyiség, ahol az végezhető.

A hatóságokkal együtt működtem, Alaptörvényi garancia van arra, hogy tulajdonom kisajátítására mely feltételekkel van lehetőség. A jogalkotó esetemben előírja azt, hogy számomra a kisajátítást kérőnek csereingatlant kell biztosítani, s a kisajátítás vizsgálendő feltételei közt pedig szerepel, hogy a kisajátítást kérő rendelkezik a kártalanításomhoz szükséges fedezettel. A kisajátítást kérő ezen nyilatkozatát megtette, a kisajátító hatóság a kisajátítást elrendelte, ehhez a feltétel teljesülését vizsgálnia kellett. Ennek ellenére a bíróság úgy ítélte meg, hogy csereingatlanra való igényem jogos, azt mégsem szükséges számomra biztosítani. Tevékenységem a közhatalmi döntés okán ellehetetlenült.

Álláspontom szerint a bírósági ítélettel jóváhagyott határozattal sérült az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése, mivel a döntés lehetetlenné teszi a vállalkozásomat, a szabad választásomon alapult munkavégzésem, melynek feltételeit saját magamnak az évek során megteremtettem, mindeddig biztosítottam.

A 2007. évi CXXIII. törvény a kisajátításról 28. § (2) szerint "A kisajátítás feltételeinek elbírálása során a kisajátítási hatóság köteles megvizsgálni azt is, hogy biztosítható-e a kisajátítani kért épületben levő lakást és nem lakás céljára szolgáló helyiséget használó tulajdonos vagy használó megfelelő időn belül való elhelyezése."

Minden fórumon elmondtam, így hatóság, bíróság tudomására is hoztam, hogy csereingatlan nélkül vállalkozói tevékenységem ellehetetlenül, hiszen az ingatlanom előtt álló műhelyemben a 30 év ott töltött idő alatt biztosan mozogtam (súlyos betegségem ellenére). Mivel a saját tulajdonú helyiségem fenntartása számomra külön költséget nem jelentett, olyan kedvező helyzetben voltam, hogy csak azon munkákat vállaltam el, melyeket egészségi állapotom mellett is el tudtam végezni, s ha valamely napon nem tudtam kimenni a műhelyembe, nem volt veszteségem, hisz nem kellett bérleti díjat, közös költséget fizetnem/kitermelnem.

A foglalkozáshoz, vállalkozáshoz való alkotmányos jogommal ellentétes, hogy a bíróság egy olyan hatósági döntést hagyott változatlanul, mely engem elzár a választott és eddig üzött tevékenységem további gyakorlásától, mindezt alkotmányban és törvényben biztosított jogaim ellenére azáltal, hogy tevékenységem végzéséhez szükséges objektív feltételeket megvonta és nem kompenzálta.

A 2007. évi CXXIII. törvény a kisajátításról szerint 24. § "(5) A kisajátítási kérelemhez mellékelni kell: c) a kisajátítást kérő nyilatkozatát – kivéve az 5. § szerinti, valamint a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügyek közül nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű közlekedési infrastruktúra-beruházással összefüggő ügyé minősítő jogszabályban meghatározott beruházást (a továbbiakban: nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű közlekedési infrastruktúra-beruházás) – arról, hogy a kártalanításhoz szükséges pénzügyi fedezet rendelkezésre áll;"

Azt gondolom, ha a szükségességet és arányosságot vizsgáljuk, meg kell állapítani, hogy a tevékenységem ellehetetlenülése olyan közhatalmi korlátozás, mely a cél eléréséhez nem volt

szükséges (jogsabályi garancia biztosítja az elhelyezést és a tevékenység feltételeinek biztosítását, a kisajátítást kérő nyilatkozata szerint a kártalanításhoz szükséges fedezettel rendelkezik), az a szükségesnél súlyosabb jogsérelem, s mint olyan, az elérni kívánt céllal nem arányos.

A bírói döntés óta nem tudom tevékenységemet folytatni, akaratom ellenére sem dolgozhatom. Véleményem szerint tevékenységem határozatlan időre (örökre) való ellehetetlenülése és emiatt elszenvedett veszteségem kompenzációjának elmaradása, mint a munka és vállalkozás szabadságának aránytalan sérelme, alkotmányellenes.

3. Alaptörvényben biztosított jog:

XIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.

Jogsérelem indoklása:

Az Alaptörvény I. cikk (3) szerint Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

A tulajdonhoz való jog nem korlátozhatatlan, de csakis a megfelelő garanciák tiszteletben tartása mellett korlátozható.

A kisajátítás, a tulajdon közhatalmi eszközökkel történő, akaratom/döntésem nélküli elvétele a legsúlyosabb beavatkozás tulajdonba, hisz alapesetben a tulajdon minden részjogosítványát teljes egészében megszünteti, miközben nekem (tulajdonosnak) teljesen passzív szerepet, a tűrés szerepét biztosítja csupán, mindennemű cselekvési autonómia biztosítása nélkül.

A XIII. cikk (2) bekezdése értelmében azonban tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.

A kisajátítás szabályozása és gyakorlata tehát akkor alkotmányos és jogszerű, ha érvényre jutnak a kivételesség, a közérdekűség, a kártalanítás esetében pedig a teljesség, feltétlenség, azonnaliság kritériumai, ha az (közérdekben és) csak a feltétlenül szükséges mértékben történt, illetve arányos volt.

Esetemben az állami beavatkozás egy speciális esete áll fenn, mely a kisajátítás során nem szünteti meg teljes mértékben a dologhoz fűződő tulajdonosi jogosítványokat.

A kisajátítási törvény (2007. évi CXXIII. törvény) ugyanis nevesít, a közhatalmi eszközzel elvett tulajdon helyébe lépő csereingathoz való jogosultságot, így a kisajátítás során mely bizonyos

autonómiát: a cserét, mint a dolog feletti rendelkezésre való részjogosultságot, a csere során pedig a szabad választást, döntést, a tárgyalást, a szabad egyezségkötést a jogalkotó a tulajdonjogból, a tulajdonosnak meghagyta.

Mind a hatóság, mind a bíróság elismerte csereingatlanhoz való jogomat, esetemben tehát a szükséges mérték a kisajátítás során ennél nem lehet több.

Amennyiben a kisajátítás során ezen megmaradt tulajdonosi részjogosultságot az állam/bíróság/hatóság jogszabályi rendelkezés nélkül megvonja, az átlépi a szükséges korlátozás határát és alkotmányellenes tulajdonjogi korlátozást idéz elő.

Azzal, hogy a beadványomban felvázolt tulajdonjogi sérelem esetén ezen speciális lehetőségek feltételeinek fennállását mind a hatóság, mind a közigazgatási bíróság elismerte, mégis azzal ellentétes döntést hozott, alkotmányellenes döntés született.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés értelmében, ha az alapjogi tulajdonvédelem sajátosságai miatt az állami beavatkozás alkotmányosságának megítélése szempontjából a közérdek és a tulajdonkorlátozás arányosságát kívánjuk megítélni, meg kell hogy állapítsuk, hogy a bíróság döntése, mely helybenhagyta a közigazgatási hatóság azon döntését, hogy csereingatlanhoz való, jogalkotó által érintetlenül hagyott jogosultságomat is korlátozza, aránytalan döntés. Méghozzá egy olyan aránytalan döntés, mely kihatással van a tevékenységem folytatására (az teljesen ellehetetlenült), életminőségére (bevételem származott a tevékenységből és súlyos fogyatékoságom ellenére a teljes élethez segített hozzá: tevékenység, külső-emberi kapcsolatok, célok, kötelesség, emberi méltóság, hasznosság érzése).

Az aránytalanság azért is fennáll, mert a tölem megvont garancia (cserére irányuló cselekvési autonómia) kompenzációja sem történt meg, így az alapjogsérelem nem csupán nagyobb súlyú a szükségesnél, de a kártalanítás teljességére vonatkozó alaptörvényi követelménnyel is ellentétes.

A "teljes" kártalanítás egy garancia arra, hogy a (z esetemben akaratom ellenére) megvont tulajdonom helyére egy másik, azzal egyenlő értéket kapok. Feltételek nélkül, és azonnal. Hogy a kártalanítás során pontosan mi számít egyenlő értéknek, azt sem az Alaptörvény, sem a kisajátítási törvény nem bízta teljes egészében a kisajátító hatóságra vagy bíróságra. Ezek a döntéshozók a törvényi garanciák mentén kell hogy működjenek, hisz ezen garanciák adják az egyenlő értéket. Ilyen jogszabályban lefektetett garancia, hogy amennyiben a kisajátítás épületet érint, melyben tevékenység folyik, a használó számára a kisajátítási törvényben nevesített feltételekkel csereingatlant kell biztosítani (2007. évi CXXIII. törvény a kisajátításról 14. § (1) Ha a kisajátított épületben lévő lakást, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiséget a tulajdonos vagy használó használja, részére - legkésőbb a tárgyaláson előterjesztett kérelmére - a kisajátítást kérő köteles megfelelő cserelakást, illetve cserehelyiséget biztosítani.).

A 3046/2013. (II. 28.) AB határozat szerint továbbá alkotmányellenes a jog tartalmának korlátozása, ha az kényszerítő ok nélkül, önkényesen történik, vagy ha a korlátozás súlya az elérni kívánt célhoz képest aránytalan.

A bíróság a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni, a bíróság azonban tölem a teljes részjogosítványt (csereére irányuló cselekvési autonómia) azzal vonta meg, hogy a csereingatlan biztosítására kötelezett, egyébként gazdaságilag kiegyensúlyozott, tökeerős önkormányzat (nyilatkozata szerint) nem rendelkezik csereingatlannal.

Mivel azonban a csereingatlan biztosításán túl jogszabály nem nevesíti a csere részleteit, azt a tulajdonos és a kisajátítást kérő (mint autonóm szerződő partnerek) autonómiájára bízta, lehetőséget adva a szabad gondolkodásra, szabad egyezkedésre, szabad megállapodásra, s a szabadon szerződő felet a szerződés szabadsága feljogosítja akár bérleti szerződéssel való teljesítésre, akár a lebontott ingatlan új telekhatárra történő visszaépítésére, de akár a felajánlott garázs megfelelővé tételével történő csereére is.

Tölem jogszabályi felhatalmazás nélkül és szükséges ok nélkül, tehát alkotmányellenesen vonták meg ezen autonómiát. Azt, hogy a csere ellehetetlenül-e, azt elsősorban a csere partnerek mondhatják ki, s mivel a kisajátítást kérő számára a "megfelelő csereingatlan biztosítása" kötelezettség, ezért legalább egy "megfelelő" ingatlan felajánlásáig illetve az erről való döntésig az én autonómiámat megvonni nem jogszabályszerű és nem tisztességes. A kisajátítást kérő által felajánlott csereingatlan "megfelelőségét" a bíróság kérelmem ellenére sem vizsgálta. Én akkor is szerettem volna csereingatlanról tárgyalni, ha a kisajátítást kérő nem rendelkezik ingatlannal, mert elképzelhető, hogy kilátásban van egy ingatlana megüresedése, esetleg egy meglévő ingatlanában tudna számomra csereingatlan helyett csere helyiséget biztosítani stb. Valóságidegen az a feltételezés illetve nyilatkozat, hogy Eger, mely Megyei JOgú Város, a felajánlott garázson kívül ingatlanvagyonnal egyáltalán nem rendelkezik. Ha pedig nyilatkozata arra vonatkozott, hogy "más megfelelő ingatlannal" nem rendelkezik, a megfelelésség kérdését szakértő tisztázhatta volna.

Maga a csere tehát nem lehetetlenült el sem objektív okból (pl. nincs ingatlan), sem szubjektív okból (pl. én visszautasítottam egy "megfelelő" ingatlant), ezért a bírósági döntés a szükségesnél nagyobb alapjogi/tulajdonjogi korlátozást tartalmaz, önkényes és aránytalan.

Az Alkotmánybíróság 3115/2013. (VI. 4.) AB határozat Indokolás [34] szerint az Alaptörvény XIII. cikke két szempontból garantálja a tulajdonhoz való jogot. Egyrészt védi a megszerzett tulajdont az elvonás ellen, másrészt védi a szintén már megszerzett tulajdont annak korlátozása ellen, ugyanakkor a védelmi funkció és szerep csak és kizárólag a már megszerzett tulajdon jogvédelmére terjed ki, függő helyzetben lévő, még el nem bírált bejelentésre, kérelemre, igényre azonban nem.

A csereingatlan biztosítási illetve a "megfelelő időn belül való elhelyezést" a 2007. évi CXXIII. törvény a kisajátításról 28. § (1), (2) garantálja: "(1) A kisajátítási hatóság a kisajátítás tárgyában 2-5. § meghatározott célok és feltételek fennállásának vizsgálata, illetve szempontok mérlegelése alapján dönt. ... (2) A kisajátítás feltételeinek elbírálása során a kisajátítási hatóság köteles megvizsgálni azt is, hogy biztosítható-e a kisajátítani kért épületben levő lakást és nem lakás céljára szolgáló helyiséget használó tulajdonos vagy használó megfelelő időn belül való elhelyezése. "